

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ВАСИЛ ЛЕВСКИ", ГРАД ДОЛНИ ЧИФЛИК

гр. Долни чифлик, област Варна, ул. "Трети март" 15, тел.: 051422765, e-mail: info-400126@edu.mon.bg

Утвърждавам: .

/Д. Янева/

**Училищна програма
за превенция на агресивното поведение
за учебна 2026/2027 година**

**Настоящия план е приет на заседание на педагогическия съвет
№ РД-05-15/10.09.2026 г.**

I. Цел:

Различните форми на насилие между учениците в образователните институции, поражда нуждата от механизъм и алгоритъм за превенция на насилието, които да се реализират на училищно ниво. Подобряване на разбирането за това какво представлява тормоза и агресията, както и какви са дългосрочните последици от тях. Училището да осигури сигурна и безопасна среда за всички участници в училищния живот. Предоставяне на подкрепа на индивидуалността на всеки ученик и да бъде включен и насочен към различни училищни дейности според възможностите за развитие и участие в училище. Цели се учениците да бъдат ангажирани, да поемат отговорност за себе си, за действията си, да проявяват толерантност и да подобрят взаимоотношенията си и техните умения за общуване с другите участници в институцията.

Предаване на информация от класни ръководители и учители за склонността към агресивни прояви на рисковите групи ученици и да бъдат предприети действия за превенция/преодоляване на агресивно проблемно поведение.

II. Основни принципи

1. Създаване на чувство за принадлежност към училищната общност, пълноценна социализация и мотивация за развитие и успешно реализиране.
2. Отхвърляне на всички форми на насилие като форма на поведение и общуване.
3. Използване на съвременни методи и похвати за ограничаване на агресивните прояви – тренинги, ролеви игри, извънкласни дейности по интереси, както на учениците, така и на учителите.
4. Мотивиране на учениците да споделят проблемите и чувствата си, да владеят гнева и да търсят алтернативни решения на своите проблеми – без конфликти и агресия.
5. Осигуряване на училищна подкрепа в превенцията на агресивното поведение при подрастващите.

III. Задачи:

1. Изготвяне на план на Училищния координационен съвет за противодействие на училищния тормоз.
2. Запознаване с Механизъм и Алгоритъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование.
3. Създаване на единен регистър с описание на ситуация на тормоз и предприети конкретни мерки с описание на:
 - регистрирани случаи на тормоз;
 - предприети действия;
 - извършени наблюдения – резултати
4. Изграждане на ефективна среда за учене като средство за предотвратяване на проблемите с дисциплината;
5. Определяне на твърди граници за неприемливото поведение и прилагане на системни последици при неспазването им;
6. Контрол и съвместни действия на педагозите и родителите за преодоляване на агресивното мислене, настроение и поведение сред учениците;
7. Включване на проявилите се ученици в извънкласни дейности;
8. Подобряване на диалога помежду ученици, учители и родители и обединяване на усилията им в превенцията на агресивното поведение в училище и извън него.
9. Привличане на родителите към активно участие в цялостния училищен живот.
10. Дежурства на учителите – засилване на присъствието им на места, където най-често се извършва тормоз.
11. Повишаване на ефективността на прилаганите санкциониращи мерки на местно ниво при прояви на агресивно поведение, спрямо учениците и родители, чрез ефективно сътрудничество между класните ръководители, УКБППМН, Координационен съвет, педагогически съветник, родители, ученици и партньорство на училището с външни организации.

- Създаване на спортни училищни отбори – футбол/волейбол/баскетбол.
Срок: постоянен Отг.: учители по ФВС
- Участия в мероприятия свързани с превенция на агресивното поведение организирани от Община Долни чифлик, МКБППМН, Детска педагогическа стая, Отдел „Закрила на детето” и др.
Срок: съгласно обявения график Отг.: Директор
- Насочване към основни здравни и социални услуги за учениците и семействата, попаднали под ситуацията на тормоз и насилие.
Срок: постоянен Отг.: класните ръководители, пед. съветник
- Ангажиране на Ученическия съвет на училището.
Срок: постоянен Отг.: пед. съветник
- Включване в обучения за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти чрез съдействието на обучаващите институции
Срок: през учебната година Отг.: Директор

V. Превантивни мерки:

- На всички нива защита и отстояване на човешките права и проява на междуетническа толерантност.
- Извършване оценка на тормоза в началото на учебната година. Провежда се анкетиране сред учениците със стандартизиран Въпросник за тормоза в училище.
- Включване в обучения за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в областта на справяне с училищния тормоз.
- Създаване на координационен съвет, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза.
- Планиране на три нива – класна стая/паралелка, училище, общност.

Дейности на ниво класна стая/паралелка - съгласно План за час на класа;

Целта е да се създаде пространство, в което да се говори открито за тормоза и се работи за формирането у учениците на нагласи и социални умения, недопускащи насилие като например емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.

Дейности на ниво училище - съгласно Годишен план.

Подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоз;

Дейности на ниво общност-

Осигуряване на реални партньорства с външни институции, организации и специалисти.

Привличане на родителите към активно участие в цялостния училищен живот.

- Изготвяне на план от Училищния координационен съвет за противодействие на училищния тормоз.
- Изготвяне на правила за задълженията на всички учители и служители за противодействие на училищния тормоз между учениците.
- Изготвяне на процедури за намеса и справяне с конкретни ситуации на тормоз.
- Създаване на единен регистър с описание на всяка възникнала ситуация на тормоз и предприетите конкретни мерки.

➤ За учениците.

- Тормозът не е приемлив под никаква форма;
- Проявата на толерантност към тормоза означава извинение за насилника;

- Жертвата или свидетелят на тормоз задължително и веднага информира възрастен член на училищната общност;
- **За педагогическия персонал.**
 - Да се отнасят с необходимото уважение и толерантност към учениците;
 - Да не се допуска създаването на ситуации предразполагащи към тормоз;
 - Да се наблюдават учениците и при съмнение за тормоз извън училище да информират педагогическия съветник;
 - При ситуация на тормоз в рамките на училището или прилежащите територии задължително и веднага да информират педагогическия съветник и ръководството на училището;
 - При ситуация на тормоз да реагира и да се намеси като предотврати ситуацията;
- **За непедagogически персонал.**
 - Да наблюдава учениците по време на междучасията;
 - При ситуация на тормоз в рамките на училището или прилежащите територии задължително и веднага да информират педагогическия съветник и ръководството на училището;
 - При ситуация на тормоз да реагира и да се намеси като предотврати ситуацията;
- **За родителите.**
 - Да насърчават учениците да споделят ситуациите на тормоз;
 - Да информират педагогическия съветник и/или ръководството при съмнения за тормоз в училище;
 - Да не позволяват на детето си да бъде толерантно към тормоза;
 - Да наблюдават детето си и при промяна на поведението или навиците да информират училището;

VI. Процедури

- **Действия при установяване на училищен тормоз между учениците**

Необходимо е умение да се разграничават случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелска закачка. За целта да се наблюдава поведението на учениците и своевременно да научат, че закачката за някой, е неприятна или унижаваща достойнството за някой друг.

Първа стъпка:

Прекратяване на ситуация на тормоз

- Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.
- В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени, да се прекрати физическият контакт между тях незабавно и да се уведоми кл. ръководител.
- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това следва да се случи на по-късен етап.

Ако са присъствали други ученици, учителят ясно заявява, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

Втора стъпка:

Реакции спрямо ученика, който е упражнил тормоз

- Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител или училищния психолог.

- Подходът за възстановяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор с детето. Важно е ученикът да разбере, че проблемът е в начина на поведение, а не в неговата личност и усилията са насочени да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не неговото наказание.

Ключов момент във възстановяването на щетата е самостоятелния избор за това, как да бъде поправена грешката, как да възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза.

Трета стъпка:

Реакции спрямо ученика, който е обект на тормоз

- Класният ръководител говори с ученика, по възможност още същия ден.
- Подчертава се поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се.

Четвърта стъпка:

Реакции спрямо наблюдателите

- Класният ръководител насърчава тези, които са се намесили в защита ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще;
- Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеният.

VII. Училищна система за насочване към други служби и регистриране на ситуации на тормоз

1. Създава се регистър на училището за регистриране на случаи на тормоз между учениците.
2. В него се документират единствено ситуацияите, съответстващи на второ и трето ниво. Регистърът съдържа следните реквизити: „дата“, „клас“, „участници“, „вид насилие и ниво“ „предприети мерки“, „подпис“.
3. Този регистър се съхранява при педагогическия съветник.
4. В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие УКС предлага на Директора да бъде потърсено съдействие от страна на отдел отдела за „Закрила на детето“, по местоживееене и на чиято територия е училището, местните комисии за БППМН, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.

Изготвил:
/В. Александрова/